

TEHNOLOGIJA PROIZVODNJE VISOKOŽBUNASTE BOROVNICE

Prof. dr Jasminka Milivojević
Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu

Privredni značaj visokožbunaste borovnice

1. Borovnica **rano stupa na rod**, već u drugoj godini starosti zasada.
2. Od pete godine se može očekivati ulazak u punu rodnost, kada žbunovi daju prinos **5 do 6 kg plodova**.
3. **Dug eksploatacioni period zasada** (20-30 godina).
4. Sazrevanje plodova počinje rano (u junu), kada se javlja deficit plodova na evropskom tržištu.

AGROEKOLOŠKI USLOVI POGODNI ZA GAJENJE BOROVNICE

Koji ekološki faktori mogu predstavljati ograničavajuće činioce za uzgoj borovnice?

Klimatski činioci: temperatura i padavine

Orografija: optimalna n.v. je **od 200 do 800 m**, a **može i do 1.000 m**. Najbolji položaji su severni i sev. zapadni (osojni) jer bolje zadržavaju vlagu. Optimalni nagib terena je od 3 do 5o.

Zemljište - borovnici odgovaraju laka, strukturna, dobro drenirana i dobro aerirana, kisela zemljišta (pH 4,2-4,8),.

Najbolje uspevaju na peskovitim ilovačama.

ANALIZA MEHANIČKOG SASTAVA ZEMLJIŠTA

Od teksturne klase zemljišta zavisi koji će se sistem gajenja primeniti na određenoj parceli.

red. broj	Oznaka/ šifra uzorka	Dubina cm	ZILUF-1						Tekst. klasa
			Krupan pesak % >0,2mm	Sitan pesak % 0,2-0,02mm	Prah % 0,02-0,002 mm	Glina % <0,002 mm	Ukupan pesak % >0,02mm	Prah + glina % <0,02mm	
1.	KO Velika Ivanča k.p. 4982/1 178/2014	0-30	8.2	39.0	29.2	23.6	47.2	52.8	I
2.	179/2014	30-60	5.5	32.6	27.9	34.0	38.1	61.9	GI
3.	KO Velika Ivanča k.p. 4983/2 180/2014	0-30	16.7	28.7	23.8	30.8	45.4	54.6	PGI
4.	181/2014	30-60	15.7	27.2	23.8	33.3	42.9	57.1	GI
5.	KO Velika Ivanča k.p. 4984/1 182/2014	0-30	25.1	28.9	23.6	22.4	54.0	46.0	PGI
6.	183/2014	30-60	23.6	28.5	25.5	22.4	52.1	47.9	PGI

Različite teksturne klase: **I** (ilovača), **GI** (glinovita ilovača), **PGI** (peskovito glinovita ilovača)

GRUŽA

Tip zemljišta: **praškasta glinuša**

Sadnja u
kanale

Na teksturnim klasama zemljišta (Praškasta glinuša i Glinovita ilovača) preporučuje se sadnja u kanale (rovove) ili na gredice.

Sadnja na glinovitem zemljištu sa formiranjem rastresitih gredica (Velika Ivanča)

Sadnja na visokim gredicama (Ribari- Šabac)

Na teksturnim klasama zemljišta (Ilovača, Peskovita ilovača ili Peskovito glinovita ilovača) preporučuje se sadnja u jamiće.

Sadnja u
jamiće

PODIZANJE ZASADA BOROVNICE

1. IZBOR MESTA, POLOŽAJA I ZEMLJIŠTA ZA PODIZANJE ZASADA
2. PRIPREMA ZEMLJIŠTA ZA PODIZANJE ZASADA
3. IZBOR SORTI
4. IZBOR SISTEMA GAJENJA
5. SADNJA BOROVNICE
6. NEGA ZASADA (POSLE SADNJE I U REDOVNOJ RODNOSTI)

IZBOR MESTA, POLOŽAJA I ZEMLJIŠTA ZA PODIZANJE
ZASADA

PRIPREMA ZEMLJIŠTA ZA PODIZANJE ZASADA

1. **UREĐENJE PARCELE** - sastoji se u čišćenju i uklanjanju ostataka višegodišnjih biljaka i korova i izravnavanju (nivelisanju) mikrodepresija.
2. **DUBOKO RASTRESANJE ZEMLJIŠTA** - izvodi se na dubini od 50 cm.
3. **MELIORATIVNO ĐUBRENJE** - ima za cilj povećanje plodnosti zemljišta.

AGROHEMIJSKA ANALIZA ZEMLJIŠTA (selo Dučina, Opština Sopot)

Dubina	pH	pH	CaCO ₃	Humus	Ukupan N	C/N
cm	H ₂ O	nKCl	%	%	%	
0-30	5,63	4,20	0,0	1,56	0,121	7,5:1

Dubina	NH ₄	NO ₃	NH ₄ +NO ₃	kgN/ha	P ₂ O ₅	K ₂ O
cm	mg/kg	mg/kg	mg/kg	kg/ha	mg/100g	mg/100g
0-30	4,9	14,0	23,9	108	0,6	12,4
30-60	4,9	2,1	7,0	31	0,1	11,6
				139	DEFICIT	

Optimalni režim ishrane borovnice azotom podrazumeva da u profilu do 60 cm bude bar 450 kgN/ha, stoga za sadnju borovnice nedostaje značajna količina pristupačnog azota .

Korigovanje kiselosti na potreban nivo za borovnicu se izvodi kada je pH iznad 5,6 (u KCl-u). **Povećanje kiselosti zemljišta se postiže dodavanjem elementarnog sumpora (ACIDIFIKACIJA).**

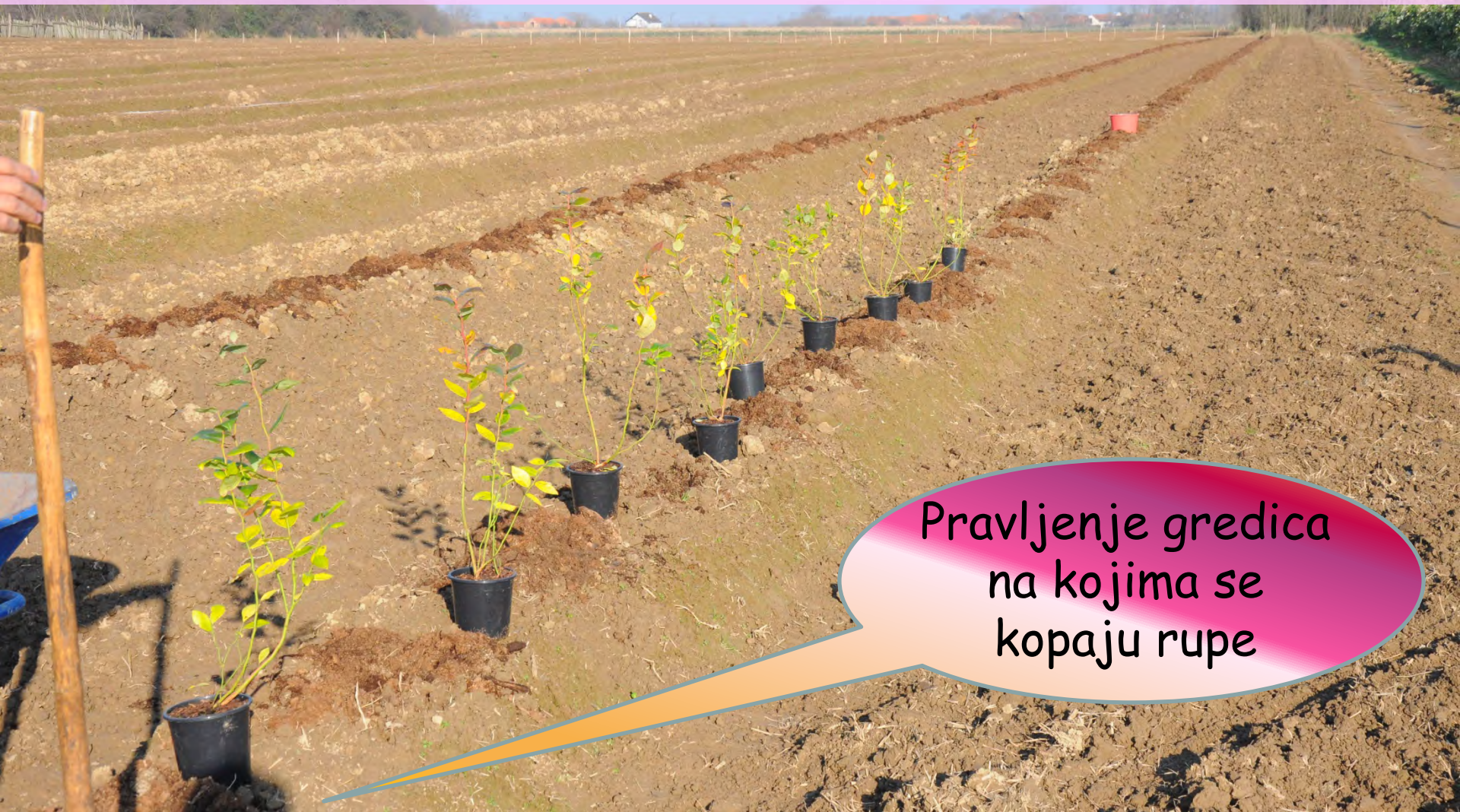
ACIDIFIKACIJU TREBA URADITI U GODINI PRE SADNJE.

Letnja aplikacija je praćena bržim opadanjem pH vrednosti tokom 3-4 meseca.

Da bi se snizila inicijalna pH vrednost sa 5,6 na 4,7 preporučuje se **dvokratna primena elementarnog sumpora** sa ukupnom količinom od **1.200 kg** (u podeljenoj dozi). 3 meseca je interval primene: I aplikacija u aprilu; II aplikacija početkom jula.

3. **ORANJE** - na 30 cm dubine. Treba ga obaviti najkasnije mesec dana pre sadnje (**najčešće u avgustu ili septembru**).

4. **POVRŠINSKA PRIPREMA ZEMLJIŠTA** - izvodi se neposredno pred sadnju tanjiračama, drljačama i setvospremačima kako bi zemljište zadržalo potrebnu vlažnost i očuvala se njegova struktura.

Pravljenje gredica
na kojima se
kopaju rupe

IZBOR SORTI VISOKOŽBUNASTE BOROVNICE

Standardne sorte su:

1. Duke
2. Bluecrop
3. Patriot

Perspektivne sorte su:

1. Chanticleer
2. Hannah's Choice
3. Meader
4. Huron
5. Draper
6. Aurora

Djuk (Duke)

*Ranog je vremena zrenja
(u našim uslovima poč. II dek.
juna).*

Vrlo je rodna sorta, sa
prosečnim prinosom po žbunu do 6
kg.

Plod je krupan (oko 1,9 g), svetloplave boje, čvrst, prijatnog ukusa, aromatičan. Dugo mogu da se očuvaju u svežem stanju i dobro podnose transport.

Izgled žbunova sorte
Duke 5 meseci nakon
sadjnje (Sept. 2014.)

Izgled žbunova sorte
Duke u VII godini
starosti (visina 1,7 m)

Blukrop (*Bluecrop*)

Srednje ranog do srednje poznog je vremena zrenja
(početkom treće dekade VI meseca).

Produktivna je sorta
(4-6 kg po žbunu).

Plod je krupan (2,0 g), svetloplave boje
pokožice prekrivene
pepeljkom. Pokožica je
otporna na pucanje. Meso
je čvrsto, nakiselog i
aromatičnog ukusa.

Izgled žbunova sorte
Bluecrop pred
otpadanje lišća

Patriot

Sazreva do 7 dana
posle sorte Duke.

Vrlo je adaptibilna sorta i na toplije i na hladnije klimate. Jednostavna je za uzgajanje, bujnog žbuna, sa uspravnim porastom.

Patriot

Visoke je produktivnosti (4,5 do 9 kg po žbunu).

Izgled žbuna sorte
Patriot 5 meseci nakon
sadjnje

PERSPEKTIVNE SORTE BOROVNICE

Chanticleer

Sazreva vrlo rano (6 dana pre sorte Duke).

U prvoj berbi daje 52% zrelih plodova u poređenju sa 8-10% zrelih plodova koje daje sorta Duke u I berbi.

Zahteva dobro drenirana zemljišta i loše rezultate postiže sa ranom sadnjom.

Umerene je produktivnosti (u IV godini starosti zasada je dala prinos **od 3,2 kg/žbunu** u N.J.).

Plod je sr. kupan do krupan (1,8 g), čvrst, **sa visokim sadržajem RSM (oko 12%)** i niskim sadržajem kiselina.

Izgled biljaka sorte
Chanticleer 5 meseci
nakon sadnje

(Kolekcioni zasad u Šepšinu,
Septembar 2014.)

Hannah's Choice

**Sazreva vrlo rano (2 dana pre sorte Duke).
Rano cveta, ali poseduje izvesnu inicijalnu otpornost
na pozne mrazeve.**

- **Umereno je prinosa sorta (New Jersey).**
- **Plodovi su krupni (1,9 g), izvanredne čvrstoće, svetlo plave boje sa dobrim pepeljkom.**
- **Ukus je sladak sa prepoznatljivom aromom na breskvu. Sadržaj RSM je za 20% veći nego kod sorte Duke.**

Izgled biljaka sorte
Hannah's Choice 5
meseci nakon sadnje

(Kolekcioni zasad u Šepšinu,
Septembar 2014.)

Meader

Rane do srednje epohe zrenja (5 dana posle sorte Duke).

Ima koncentrisano zrenje - traje 2 nedelje.

Bujan žbun, uspravnog porasta.

Visoko je produktivna sorta (do 10 kg/žbunu).

Bobice su krupne, čvrste, osrednjeg ukusa.

Sklonost sorte Meader ka poleganju grana

Huron

Stvorena je na Univerzitetu u Mičigenu.

Srednje je rane epohe zrenja (počinje zrenje 6 dana posle sorte Duke). Veoma je produktivna sorta.

Plod je srednje krupan (prosečne mase 1,7 g), ljubičasto-plave boje i izuzetne čvrstoće.

U punoj zrelosti poseduje superioran i sladak ukus, zbog čega treba izbegavati ranu berbu kada su plodovi prilično kiseli. Odlične je skladišne sposobnosti. Čuva se duže od sorte *Duke*.

Draper

Stvorena je na Univerzitetu u Mičigenu.

Srednje rane je epohe zrenje (nekoliko dana pre sorte Bluecrop), sa koncentrisanim zrenjem.

Odlikuje se srednjom do visokom produktivnošću.

Plod je **konstantno krupan**, uniforman, svetloplave boje, koja se zadržava i posle berbe. **Pokožica je otporna i meso je čvrsto.** Odlične je skladišne sposobnosti!

Plodovi se mogu mehanizovano brati i plasirati u svežem stanju.

Aurora

Kasno sazrevajuća sorta visokožbunaste borovnice (zrenje počinje u julu).

Žbun je bujan i uspravan, sa dobrom izloženošću plodova.

Plod je srednje krupan, atraktivne pepeljasto-plave boje, odličnog ukusa i čvrstoće.

Plodovi se dobro čuvaju i pogodni su za potrošnju u svežem stanju, kao i za različite vidove prerade.

Kolekcionari zasadi 9 sorti visokožbunaste borovnice u godini sadnje - Šepšin

IZBOR SISTEMA GAJENJA BOROVNICE

Sistem gajenja na visokim gredicama

Sistem gajenja bez gredica sa zatravljivanjem između redova

Sistem gajenja na
rastresitim gredicama od
strugotine

Sistem gajenja na visokim gredicama prekrivenim crnom PE folijom (CHILE)

SADNJA BOROVNICE

Vreme sadnje - izvodi se u jesen ili na proleće u dobro pripremljeno zemljište.

- Rastojanja: 2,5-3 m x 1-1,2 m (2690-4000 bilj/ha)
- Sadnja u jamiće (50 cm širine x 40 cm dub.)
- Sadnja u kanale (rovove) do 80 cm šir. x 30-40 cm dub.
- Sadnja na gredice (15 do 30 cm visine x 50-80 cm širine)

Gredice formirane od strugotine –
Mladenovac (Vlačka)

Sadnja borovnice u jamiće

I faza: otvaranje jamića (40 cm dubina i 50 cm širina)

II faza: punjenje jamića sa mešavinom kiselog treseta, organskog đubriva Guanito i piljevine četinarara (odnos treseta i strugotine 1:3)

- Ukoliko je **pH zemljišta iznad 5,2** preporučuje se odavanje kiselog treseta.
- Ukoliko je **pH u optimalnom opsegu** (4,2 – 5,0) pri sadnji se dodaje manje treseta, dosta strugotine i organska đubriva (Phenix, Guanito i sl.).

III faza: prostor između jamića unutar reda se zastire usitnjenom borovom korom

Organske materije u rizosferi korena pomažu u zaštiti osetljivih korenova borovnice tako što sprečavaju iznenadne promene pH vrednosti, vlažnosti i temperature zemljišta.

SADNJA BOROVNICE

Osmocote đubrivo
11:11:18 + me
+
Guanito (6:15:3)

Postavljanje sadnice
i njeno zagrtanje sa
supstratom uz lagano
sabijanje

Sadnja borovnice u kanale

**OTVOREN
KANAL**

**Kompostirana
strugotina se dodaje u
sadna mesta, a preko
borova kora**

**Između sadnih
mesta je sveža
strugotina**

Sadnja borovnice u kanale

**Novi sloj kompostirane
strugotine dodat posle
sadnje - formirana
rastresita gredica**

Mašina za pravljenje visokih gredica

Sadnja borovnice na visokim gredicama (30 cm)

Otvoraju se jamići dimenzija 30 cm (dubina) i 40 cm (širina)

Sadnja borovnice na nižim gredicama (15 cm)

SUPSTRATI

Borova kora

GUANITO

Peletirano đubrivo sa 55,2%
organske materije,
formulacije **6:15:3**.
pH = 6,5

OSMOCOTE EXACT STANDARD (NPK 11:11:18 + mikro elementi)

Osigurava konstantno optimalan
nivo ishrane sa kontinuiranim i
sporim oslobađanjem hranljivih
materija (8-9 meseci).

IZBOR SADNICA

II godišnja
kontejnerska
sadnica borovnice

III godišnja
kontejnerska
sadnica borovnice

Zelene reznice u supstratu
za ožiljavanje

Ožiljavanje zrelih reznica
borovnice

KOMPARATIVNI PRIKAZ OŽILJENE ZELENE (LEVO) I ZRELE (DESNO) REZNICE BOROVNICE

SOFTWOOD

HARDWOOD

Sadnice borovnice
razmnožene in vitro
- kulturom tkiva

Helenaveen, Holandija

Poželjno je da se za sadnju koriste dvogodišnje i trogodišnje kontejnerske sadnice ne manje visine od 30 cm.

Prednost: apsolutni prijem biljaka posle sadnje (biljke iz kontejnera se presade pažljivo da se supstrat oko korena ne rastrese, i prijem je odličan).

NEGA ZASADA BOROVNICE

- NEGA MLADOG ZASADA-

Nega biljaka posle sadnje svodi na:

- Navodnjavanje i prvu prihranu fertigacijom sa NPK đubrivom formulacije **13:40:13** (20 kg/ha, startno đubrenje u podeljenoj dozi).
- Prihrana **amonijum sulfatom** se izvodi dodavanjem po 40 g ovog azotnog đubriva oko svake sadnice (april).
- Prihrana fertigacijom sa NPK đubrivom **GRINTA BERRY** formulacije **14:7:26 + 3% MgO** (25 kg/ha u 2 do 3 aplikacije).

- Folijarni tretman u trakama duž redova sa selektivnim sistemičnim herbicidom **Fusilade** u količini od 0,5 l/ha (u maju).
- Ručno plevljenje korova unutar redova (bar 3x).
- Preventivni tretman biljaka sa fungicidom i insekto-akaricidom.

Obnavljanje
sloja piljevine u
unutar reda

- U I-oj vegetaciji se izvodi redovno frezerovanje zemljišta u međurednom prostoru.
- Zasejavanje travnih smeša se vrši u septembru sa ciljem formiranja ledine u sledećoj god. Potrebna količina semenskog materijala za neto površinu od 0,59 ha iznosi 50 kg/ha.

Nega zasada borovnice u rodu

- Održavanje zemljišta (Jalovi ugar, Ledina, Malčiranje, Herbicidi i Kombinacija)
- Đubrenje
- Rezidba
- Navodnjavanje
- Zaštita od biotičkih činilaca
- Zaštita od nepovoljnih abiotičkih činilaca

Održavanje zemljišta

Jalovi ugar

Malčiranje kompostiranim strugotinom u redu

NAKNADNO POSTAVLJANJE
PE MALČ FOLIJE U ZASADU
STAROM 4 GODINE

POSTAVLJENA PE MALČ FOLIJA U
ZASADU STAROM 4 GODINE
(smanjuje se broj plevljenja i okopavanja
u redu za 3 do 4x)

PE folija u redu i ledina između redova
(kolekcionari zasadi sorti borovnice u Šepšinu)

Malčiranje borovom korom (Šepšín)

Gajenje borovnice na gredicama zastrtim crnim platnom (Chile)

Strugotina kisele reakcije oko žbuna borovnice

SUZBIJANJE KOROVA

Ručno plevljenje korova + Tretman selektivnim herbicidom za uskolisne korove (Fusilade) u pantljikama duž redova

Travni pokrivač između redova održava košenjem (prosečno 5x).

Broj ručnih plevljenja
korova u redu se
smanjuje sa primenom
PE folije

+

Tretman selektivnim
herbicidom za
suzbijanje uskolisnih
korova (Fusilade) u
trakama duž redova

Đubrenje borovnice u rodu

- **Osnovno đubrenje** sa GROGRAN NPK (13:5:26 + 30SO₃+5CaO) u količ. od **300 kg/ha** + organsko đubrivo **Phenix/Guanito**.
- Prva prihrana fertigacijom sa NPK đubrivom formulacije **13:40:13** (do 25 kg/ha u 2 aplikacije, početkom aprila).
- **I aplikacija azotnog đubriva** (Amonijum sulfata) se vrši do polovine aprila u količini od **100 kg/ha**.
- Prihrana fertigacijom sa NPK đubrivom formulacije **14:7:26+3%MgO** (ukupna količina **50 kg/ha** u 5 aplikacija, po 10 kg nedeljno).

- **II aplikacija azotnog đubriva** (Amonijum sulfata) se vrši po precvetavanju u količini od 100 kg/ha.
- Prihrana fertigacijom sa Gro Green NPK đubrivom formulacije **10:10:40** (količina **40 kg/ha**, u podeljenoj aplikaciji 4 x po 10 kg).

Za stimulaciju rasta biljaka i porasta plodova (kao i poboljšanje kvaliteta) korisno je izvesti folijarnu prihranu organskim tečnim azotnim đubrivom (TRAINER). Sadrži 31% biljnih aminokiselina i 41% organske mat.). 300 ml/100 l

300 - 350 ml/100 l

Rezidba borovnice

Ima za cilj postizanje ravnoteže između rasta i rodnosti žbuna. Rezidbom podstičemo rast novih letorasta na kojima se obrazuju cvetni pupoljci, podmlađujemo žbun i proređujemo ga.

PRAVILA:

- Ukloniti sve slabe, nisko-rastuće ili bolesne letoraste.
- Grane starije od 5 godina se uklanjaju, a favorizuje se ostavljanje mlađih, produktivnijih grana (ostaviti 8 do 10 dvo do petogodišnjih izdanaka i 2 do 3 jednogodišnja izdanka po žbunu).
- **Razvijeni žbunovi borovnice treba da sadrže 10 do 15 zdravih i lepo raspoređenih letorasta, starosti od 1 do 5 godina.**
- Ukloniti sve slabe rodne grančice na ostavljenim izdancima, posebno one kraće od 15 cm.

ZIMSKA REZIDBA

Jednogodišnje bazalne grane dužine 1 m
(u I godini daju mali rod na vrhu, a u II godini se razgranjavaju)

1 LATERAL = 5 CVETNIH PUPOLJAKA = 40 CVETOVA = 80 g roda

Dvogodišnje grane

Bočne rodne grančice dužine 20 do 30 cm su najproduktivnije
(ne treba ostaviti više od 5 do 6 bočnih rodnih grančica u vršnom delu II godišnjih grana)

5 LATERALA = 25 CVETNIH PUPOLJAKA = 200 CVETOVA = 400 g roda

III godina

- Stare grane uklanjati
- Jako razgranate III god. grane ili ukloniti ili prekratiti odbacivanem suvišnih bočnih grančica (previše cvetnih pupoljaka, a malo vegetativnih).

Žbun sorte Duke u
IV godini nakon sadnje

Dvogodišnje
+
Trogodišnje
+
Četvorogodišnje grane

LETNJA REZIDBA

Izgled žbuna
sorte Duke
nakon letnje
rezidbe

Navodnjavanje - uslov i obaveza!

- “Kap po kap”- je najekonomičniji; ušteda vode je velika; lako se montira i demontira; količina vode koja se ispušta kroz kapaljke se programira prema spoljnim uslovima, a moguća je i fertigacija.

2 creva za zalivanje

2 creva za zalivanje i novi sloj strugotine u redu (25. Maj 2013.)

Rasprostiranje korena borovnice u zoni vlaženja

Rastojanje između kapaljki

POTREBE ZA VODOM SU NAJVEĆE U FAZI INTENZIVNOG PORASTA I ZRENJA PLODOVA

Potrebno je obezbediti 30 m³/ha vode dnevno tokom intenzivnog porasta i zrenja plodova. Optimalno dodavanje vode može povećati veličinu ploda i do 20%.

Pored obezbeđenja izvorišta vode (reke, izvori, bunari), neophodno je proveriti kvalitet vode, i njenu pH vrednost.

Kontrolisanje pH vrednosti vode za zalivanje borovnice

Kontrolisanje EC vrednosti vode za zalivanje borovnice

Mehanička zaštita borovnice od ptica, skakavaca i drugih insekata

PRIMENA MREŽA

Simptomi napada skakavca na plodovima borovnice

Drosophila suzukii

Rutava buba na
cvetu borovnice

Maslačak u cvetu
privlači rutavu bubu

Abiotički faktori

Gajenje borovnice pod „Rain cap-om“ - sa pokrivnom folijom (dvoredni)

Uticaj protivgradne mreže na generativni potencijal i procenat oplodjenja sorte borovnice 'Duke' u 2013. godini (Šepšin)

Tretman	Broj cvetova po žbunu	Broj plodova po žbunu	Procenat oplodjenih cvetova (%)	Prinos po žbunu (kg)
PGM ¹	2581,7	2458,5	95,4	5,2
OP	2223,7	2139,3	96,5	4,1

PGM – protivgradna mreža; OP – otvoreno polje

Izgled zasada u fazi zrenja plodova - jun 2013. godina Sorta DUKE

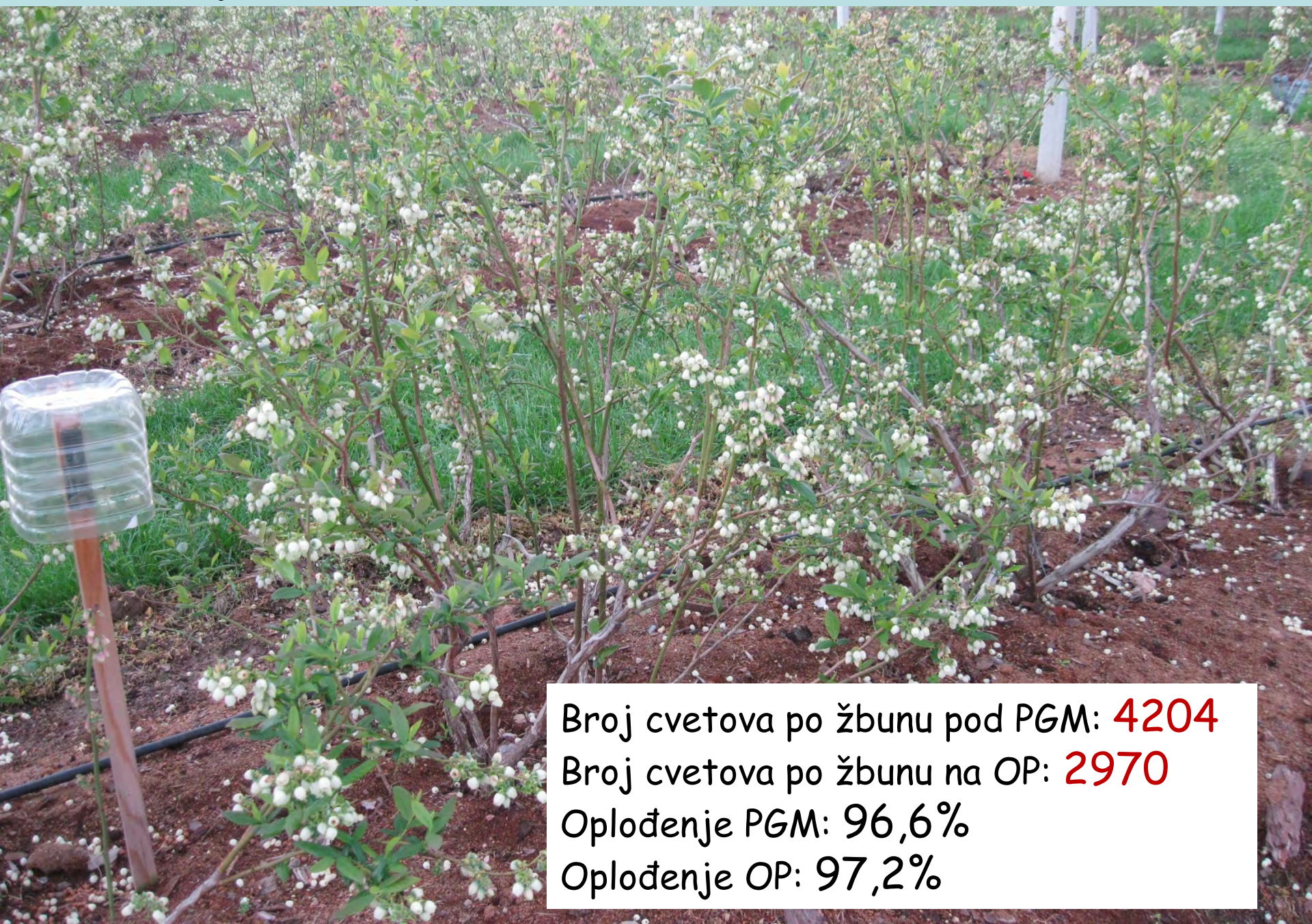
Početak zrenja: **09. Jun** (pod mrežom)

Početak zrenja: **07. Jun** (otvoreno polje)

Izgled zasada na početku vegetacije 2014. godine (početak aprila) - sorta DUKE

Broj cvetova po žbunu (2014. godina) - sorta DUKE

Broj cvetova po žbunu pod PGM: **4204**

Broj cvetova po žbunu na OP: **2970**

Oplodjenje PGM: **96,6%**

Oplodjenje OP: **97,2%**

Oblačno vreme tokom cvetanja

Početak cvetanja: 29.03.2014. godine
Kraj cvetanja: 01.05.2014. godine
Trajanje: **34 dana**

Ukupni prinos po žbunu kod sorte Duke u 2014. godini **pod PGM** je bio: **6 kg**

Ukupni prinos po žbunu kod sorte Duke u 2014. godini **na OP** je bio: **4,3 kg**

Uticaj protivgradne mreže i vremena berbe na masu ploda sorte borovnice 'Duke' u 2013. god. (Šepšin)

Berba / Tretman	PGM ¹	OP	Srednja vrednost (berba)
I berba	2,02	1,65	1,84
II berba	2,28	1,75	2,01
III berba	1,68	1,68	1,68
IV berba	1,51	1,34	1,43
F test	*		**
Srednja vrednost (protivgradna mreža)	1,87	1,61	

Uticaj protivgradne mreže i vremena berbe na masu ploda sorte borovnice 'Duke' u 2014. (Mladenovac)

Berba / Tretman	PGM	OP	Srednja vrednost (berba)
I berba	1,8	1,4	1,6
II berba	2,0	2,2	2,1
III berba	2,2	1,8	2,0
IV berba	1,5	1,3	1,4
V berba	1,1	0,9	1,0
F test	*		**
Srednja vrednost (protivgradna mreža)	1,72	1,52	

Izgled zasada na kraju vegetacije
2014. godine (Šepšin)

Berba borovnice

Sazrevanje plodova počinje krajem I dekade juna i traje do sredine jula.

Kod većine sorti sazrevanje je neravnomerno, **beru se od 4 do 6 puta u sezoni**, na svakih 5-7 dana.

Dinamika prinosa tokom perioda zrenja

(09. Jun – 09. Jul 2013. godina)

I berba (10.06.) = 8%

II berba (18.06.) = 75%

III berba (26.06.) = 10%

IV berba (06.07.) = 7%

(11. Jun – 14. Jul 2014. godina)

I berba (11.06.) = 5%

II berba (18.06.) = 20%

III berba (25.06.) = 20%

IV berba (01.07.) = 38%

V berba (08.07.) = 17%

Ručna berba

1 radnik u proseku može da ubere **40 kg dnevno**.
Prosečno je u sezoni potrebno 250 do 300 radnih dana za berbu 1 ha borovnice.

Berba, pakovanje i sortiranje plodova borovnice (Šepšin)

- **Mašinska berba** (samo neke sorte)
- Sveže u rinfuzi ili zamrznuto - za preradu
- Početi berbu kasnije (manji broj berbi)

AMBALAŽA

Najbolje je berbu obavljati u posudice odgovarajuće zapremine, koje će ići direktno na tržište bez prepakivanja, tzv. „berba jednim dodirom“.

250 g - najčešća zapremina ambalaže

125 g - za ranu ili kasnu proizvodnju (van sezone)

UPAKOVANI PLODOVI SPREMNI ZA TRŽIŠTE

10 posudica u 1 gajbici

Ubrani plodovi se odlažu na zasunjeno i hladno mesto.

U frižideru se mogu čuvati **do 2 nedelje**, a u komorama hladnjačama na 0,5°C i RVV 95% **do 4 nedelje**.

Borovnica iz Srbije u pak centru u mestu Helenaveen - Holandija

Borovnica iz Španije u pak centru u mestu Helenaveen - Holandija

EKONOMSKI EFEKTI U PROIZVODNJI BOROVNICE

Troškovi podizanje 1 ha zasada	40.000 €*
Amortizacija (1/20)	2.000 €
Prinos kg/ha	14.000 kg
Cena po 1 kg	4 €
Godišnji bruto prihod po hektaru (14.000 kg x 4 €)	56.000 €
Troškovi godišnje proizvodnje po 1 ha	15.000 €
Ukupni godišnji troškovi (troškovi proizv. + amortizacija)	17.000 €
Dobit po 1 ha zasada borovnice godišnje	39.000 €
Dobit po 1 kg borovnice	2,8 €

Krajnji cilj!!!!

berries...

for the world, every day

Univerzitet u Beogradu
Poljoprivredni fakultet
Katedra za voćarstvo

INOVACIJE U VOĆARSTVU

5. Savetovanje

Savremena proizvodnja jagode

11. februar 2015. godine

